

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії
від «18» грудня 2025 року

Здобувачка ступеня доктора філософії Олександра ГАЗУДА, 1990 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2013 році ДВНЗ «Ужгородський національний університет», факультет романо-германської філології за спеціальністю «Англійська мова та література» та 2016 року закінчила Коледж у Блекборні (Великобританія) за спеціальністю «Англійська мова», з 2019 року навчається в аспірантурі за спеціальністю 035 Філологія, працює викладачем кафедри англійської філології факультету іноземної філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет» МОН України, м. Ужгород, виконала акредитовану освітньо-наукову програму – 035 Філологія.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 61.051.205 (ID 11221), утворена наказом ректора Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород з метою присудження ступеня доктора філософії № 68/01-04 від 29 жовтня 2025 року, у складі:

- | | |
|--|--|
| Голови разової спеціалізованої вченої ради – | Оксана ТИХОВСЬКА, доктор філологічних наук, професор, професорка кафедри української літератури філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» |
| Рецензентка – | Тетяна ЛЯХ, кандидат філологічних наук, доцент, доцентка кафедри прикладної лінгвістики факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет» |
| Офіційних опонентів – | Олена КРАВЕЦЬ, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри історії зарубіжної літератури і класичної філології філологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна |
| | Наталія КРИНИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент, доцентка кафедри романо-германської філології Навчально-наукового інституту іноземних мов Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка |

Тетяна МЕЛЬНИК, кандидат філологічних наук, доцент, доцентка кафедри германської філології, перекладу та зарубіжної літератури факультету іноземних мов, заступник декана з навчальної роботи факультету іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

На засіданні «18» грудня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» Олександрі ГАЗУДІ на підставі публічного захисту дисертації «Онірична парадигма в прозі Ніла Геймана» за спеціальністю 035 «Філологія».

Дисертацію виконано у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород.

Науковий керівник – Іван ЗИМОМРЯ, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису з дотриманням чинних вимог згідно пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведеного Олександрою ГАЗУДОЮ, метою якого був комплексний аналіз оніричної парадигми у прозі Ніла Геймана з проєкцією на розкриття її жанрово-стильових особливостей, наративних механізмів, символічно-метафоричних структур та інтерпретаційного потенціалу. Здобувачка має 15 одноосібних наукових публікацій за темою дисертації, із них: 5 – у фахових виданнях України, 10 – праці апробаційного характеру, що повністю відповідає вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами):

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Газуда О. Сутнісні ознаки концептуальної метафори в інтердисциплінарному вимірі. *Закарпатські філологічні студії*. 2020. Вип. 13. Том 3. С. 210–214.
2. Газуда О. Художні моделі оніричного простору в повісті «Кораліна» Ніла Геймана. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35. Том 1. С. 164–169.
3. Газуда О. Конструкти реальності й ірреальності у фентезійному творі «Книга кладовища» Ніла Геймана. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 69. Том 1. С. 151–155.
4. Газуда О. Формування власного «Я» крізь оніричний аспект твору «Книга кладовища» Ніла Геймана. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 30. С. 187–191.
5. Газуда О. Онірично-міфологічні образи у романі «Американські боги» Ніла Геймана. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 78. Том 1. С. 182–189.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Газуда О. М. Дослідження терміну «концепт» у сучасній лінгвістиці. *Мова та культура: сучасні аспекти співвідношення. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 7-8 грудня*. Одеса, 2018. С. 69–70.
2. Газуда О. М. Концепт як ментальне утворення у когнітивній лінгвістиці. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Збірник наукових праць*. Одеса, 2018. Вип. 36. Том 2. С. 22–24.
3. Газуда О. М. Поняття концепту в сучасній лінгвістиці. *Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2018. Вип. 22. Т. 1. С. 38–43.
4. Газуда О. М. Структура концепту як ціннісного компоненту. *Міжнародна науково-практична конференція «Філологічні науки в системі сучасного гуманітарного знання 21 століття», 21-22 грудня*. Одеса, 2018. С. 56–58.
5. Газуда О. М. Критеріальні ознаки концепту в лінгвістиці. *Міжнародна науково-практична конференція «Мова у світі класичної спадщини та сучасних парадигм», 8-9 березня*. Львів, 2019. С. 77–80.
6. Газуда О. М. Різномасштабність класифікаційних ознак концепту. *Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». Серія «Гуманітарні науки»*. Запоріжжя, 2019. № 2. С. 42–46.
7. Газуда О. М. Сучасні підходи до тлумачення концептуальної метафори. *International scientific and practical conference. Research of different directions of development of philological sciences in Ukraine and EU, September 20-21*. Baia Mare, 2019. P. 31–34.
8. Газуда О. М. Науково-теоретичні аспекти оніричної парадигми в інтердисциплінарному вимірі. *Challenges and Achievements of European Countries in*

the Area of Philological Researches. Collective monograph. Riga: «Baltija Publishing», 2020. Pp. 58–73.

9. Газуда О. М. Оніричний аспект крізь призму парадигматичної взаємозв'язаності. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VIII: діалог у розвитку науки та освіти* / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін-Ужгород-Київ-Херсон; Посвіт, 2020. С. 228–229.

10. Газуда О. Особистісний підхід прояву оніричних візій у творі Ніла Геймана «Книга кладовища». *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XV: Наукові пошуки в контексті викликів і конфліктів; XV Міжнародна науково-практична конференція, 13 листопада* / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон: Посвіт, 2023. С. 142–145.

У дискусії взяли участь голова, рецензент, офіційні опоненти, які висловили зауваження:

Оксана ТИХОВСЬКА, доктор філологічних наук, професорка кафедри української літератури філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», позитивно оцінила дисертацію, зауваживши її новизну та відповідність сучасним науковим вимогам. Підкреслила, що дисертантка послідовно й аргументовано розкрив оніричну парадигму як системоутворювальний принцип художнього мислення Н. Геймана, простеживши функціонування сну, сновидного досвіду та напівсновидних станів у романах «Кораліна», «Книга кладовища» та «Океан у кінці вулиці». Особливу увагу приділено тому, як оніричні структури пов'язані з проблематикою пам'яті, ініціації, переходу між світами та формування ідентичності персонажів. Зауважила, що у прозі Н. Геймана оніричне не протиставляється реальному, а розширює його смислові межі, виконуючи пізнавальну, трансформаційну й наративоорганізувальну функції. Сни та візійні образи постають як спосіб осмислення травматичного досвіду, реконструкції минулого й моделювання альтернативних версій реальності. Водночас наголосила на доцільності ширшого залучення компаративного матеріалу і більш чіткого окреслення межі застосування терміна «оніричне» у міждисциплінарному контексті. Суттєві зауваження відсутні.

Тетяна ЛЯХ, кандидат філологічних наук, доцент, доцентка кафедри прикладної лінгвістики факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», також позитивно оцінила презентовану дисертаційну роботу. Наголосила на ґрунтовності аналізу оніричної парадигми проза Н. Геймана та актуальності обраної проблематики. Увиразнила доцільність чіткішого окреслення метафізичного виміру в художньому мисленні Н. Геймана, зважаючи на дискусійний статус метафізики в сучасному пост- та метамодерністському літературознавчому дискурсі. Підкреслила, що переконливий аналіз образу дитинства в досліджуваних творах міг би бути

поглиблений через залучення психоаналітичних концепцій, зокрема різних трактувань образу дитини та дитячого досвіду. Зауважила, що дитячий світ у прозі Н. Геймана міг бути розкритий у ширшому контексті англо-американської традиції літератури про дитинство, насамперед фентезі. Акцентувала на актуальності питання про можливе переосмислення постмодерністської іронії у творчості письменника в напрямі етичного, екзистенційного чи терапевтичного наративу та ролі сновидіння в цьому процесі. Звернула увагу на потребу уточнення меж застосування запропонованої трифункціональної моделі сновидіння та її потенційної придатності для аналізу інших авторів сучасної англійської прози. Зауваження носять рекомендаційний характер та не знижують наукової і практичної цінності представленого дослідження.

Олена КРАВЕЦЬ, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри історії зарубіжної літератури і класичної філології філологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, надала позитивну оцінку роботі та висловила окремі зауваження. Наголосила на певній диспропорції між теоретичним і аналітичним складниками дисертації, водночас підкресливши, що така насиченість теорією зумовлена системним і продуманим підходом авторки до опрацювання складного методологічного апарату. Зауважила потребу чіткішого аргументування тези про вплив Н. Геймана на трансформацію жанрових меж фентезі та уточнення ролі оніричного дискурсу в цьому процесі в координатах постмодерністської поетики. Підкреслила, що зосередження дослідження переважно на постмодерністській естетиці залишає відкритою можливість ширшого залучення неоміфологічних і метафізичних інтерпретацій, що може стати перспективою подальших наукових студій. Увиразнила продуктивність ідеї зняття опозиції «реальне / уявне» в оніричному просторі творів письменника, зауваживши доцільність її подальшого осмислення з позицій рецептивної поетики та впливу «гібридної» художньої реальності на читача. Звернула увагу на наявності технічної неточності в анотації щодо переліку об'єктів дослідження, підкресливши, що це не позначається на концептуальній цілісності роботи. Наголосила на важливості уточнення методологічних принципів узгодження міждисциплінарних підходів, а також підкреслила актуальність проблеми трансформації архетипів в оніричних структурах прози Н. Геймана під впливом сучасного культурного контексту. Висловлені зауваження та побажання до роботи мають рекомендаційний характер і не знижують її значущості в контексті сучасних філологічних досліджень.

Наталія КРИНИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцентка кафедри романо-германської філології Навчально-наукового інституту іноземних мов Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, позитивно оцінила дисертаційну роботу, висловила низку важливих уточнень і запитань. Наголосила на важливості залучення серії коміксів Н. Геймана «Пісочний

чоловік» як засадничого тексту для осмислення оніричної парадигми письменника, підкресливши необхідність чіткішого пов'язання образу Сну / Морфея з аналізованими у дисертації художніми творами та функціями сновидіння в них. Зауважила певну непослідовність у використанні понятійного апарату, зокрема терміна «онірема», який було окреслено, але не розгорнуто в подальшому аналізі. Увиразила перспективність ширшого інтертекстуального та діахронічного контекстуалізування мотиву сну й міфопоетики Н. Геймана в європейській та англо-американській традиції фентезі, що могло б суттєво розширити інтерпретаційне поле дослідження. Зауважила відсутність у бібліографії важливих праць, присвячених творчості письменника, а також наголосила на наявності окремих технічних і редакторських неточностей, які не впливають на концептуальний рівень роботи. Підкреслила доцільність компаративного аналізу оніричних мотивів у прозі Н. Геймана й Е. Т. А. Гофмана та акцентувала на потребі просторового моделювання оніричної парадигми в досліджуваних творах як способу глибшого осмислення їхньої художньої структури. Відзначила, що дисертаційна робота О. Газуди є концептуальним цілісним науковим дослідженням, а висловлені зауваження та побажання не зменшують її теоретичного значення та науково-практичної цінності.

Тетяна МЕЛЬНИК, кандидат філологічних наук, доцент, доцентка кафедри германської філології, перекладу та зарубіжної літератури факультету іноземних мов, заступник декана з навчальної роботи факультету іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, позитивно оцінила роботу О. Газуди, висловила окремі зауваження. Наголосила на продуктивності здійснених компаративних зіставлень прози Н. Геймана з творами сучасних авторів, водночас підкресливши доцільність ширшого залучення письменників із подібною оніричною та метафізичною поетикою для точнішого окреслення місця митця в літературному процесі постмодерного фентезі. Зауважила потребу чіткішої термінологічної диференціації між поняттям «онірична парадигма» як концептуальною основою та «оніричною поетикою» як системою художніх прийомів у прозі Н. Геймана. Підкреслила доцільність короткого методологічного пояснення вибору саме прозових творів як об'єкта дослідження з огляду на значущість графічного твору «Пісочний чоловік» для формування оніричної концепції письменника. Водночас наголосила на цілісності аналітичної моделі дисертації, що послідовно демонструє еволюцію функцій сну – від ініціаційного досвіду до механізму реконструкції пам'яті, зауваживши можливість її поглиблення через безпосередній компаративний аналіз трьох творів Н. Геймана. Підкреслила актуальність проблеми співвідношення індивідуальної та колективної пам'яті в оніричному просторі прози письменника та наголосила на ролі оніричної парадигми як чинника множинності читацьких інтерпретацій і

делегування частини смислотворення реципієнтові. Викладені зауваження мають дискусійний та рекомендаційний характер і жодним чином не впливають на наукову цінність представленого дослідження.

Результати відкритого голосування:

«За»: 5 членів ради

«Проти»: 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Олександрі ГАЗУДІ ступінь доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 61.051.205 (ІД 11221)




Оксана ТИХОВСЬКА